

Kansalaisyhteiskunta nyt

Utopiaa vai tulevaisuutta?

Jari Kainulainen YTT, KM

Projektitutkija Itä-Suomen yliopisto

Kansalaisosallisuus

- Muodostaa Kansalaisyhteiskunnan keskeisen sisällön
- On jalostunut, mutta vakiintumaton käsite, esimerkiksi asiakaslähtöisyydestä, kansalaislähtöisyydestä, lähidemokratiasta, osallisuudesta sen elämänhallinnan yms. merkityksessä
- On kansalaisten aitoa osallistumista mm. omien palvelujensa kehittämiseen
- Digitaalisuus voi olla hyvä väline osallisuuden tuottamisessa, mutta se ei vielä takaa aitoa osallisuutta

Kansalaisosallisuus muuttuvassa hyvinvointivaltiossa

- Perinteinen suomalainen hyvinvointivaltio on ollut kovin järjestelmäkeskeinen
- Sosiaalipolitiikan järjestelmien kasvu saavutti päätepisteensä ideologisesti 1990-luvun talouslaman myötä
- Uusia ajatuksia kansalaisten uudesta osallisuudesta alkoi viritä 2000-luvun alussa, jolloin puhuttiin esimerkiksi kansalaislähtöisyydestä
- Kansalaislähtöisyys nähdään mm. kansalaisen oikeutena osallistua
- Kansalaisosallisuus tukee mm. lähidemokratian vaatimuksia, mutta sen on ajateltu olevan tie kansalaisyhteiskuntaan

Kansalaisyhteiskunta

- Onko kansalaisyhteiskunta utopiaa vai todennäköisesti toteutuva yhteiskuntamuoto?
- Lainsäädäntö antaa jo nykyisellään hyvän pohjan kansalaisosallisuuden kehittämiseksi, samoin välineet kuten digitaaliset palvelut jne.
- Tutkimus aiheesta alkaa olla vireillä, mutta kuinka paljon asialle tarvitaan poliittista tukea?
- Aihe pitää ainakin kirjoittaa auki poliittisia päättäjiä varten
- Kansainvälistä tutkimusta ei ole aiheesta ainakaan tarpeeksi ja se vähä mikä on koskettaa esimerkiksi juuri kansalaislähtöisyyttä

Kohti kansalaisyhteiskuntaa

- Utopiastako totta, miten?
- Tarvittaisiin kansallisia kansalaisosallisuuden kriteerejä, muotoja yms., jotta kansalaisyhteiskunta voisi tavoittaa koko kansan
- Kansalaisyhteiskunnan kehittyminen olisi myös käyttökelpoinen väline nuorten, ja yleensäkin syrjäytymisen ehkäisyssä
- Kansalaisyhteiskunta pitäisi kansalaisia mukana päätöksenteossa ja yhteiskunnassa ylipäätään